

# **Järki ja tunteet 1800-luvulla**

---

## **Förnuft och känslor på 1800-talet**

1800-luvun tutkimuksen verkoston 5. vuosikonferenssi  
Nätverket för 1800-talsstudiers femte årskonferens

**Turku / Åbo 31.1. - 1.2.2013**

1800-luku oli luonnontieteen ja teknologian läpimurron aikakausi, mutta samalla se oli moninaisten tunteiden vuosisata. 1800-luvun tutkimuksen verkosto lähestyy tätä aihetta monitieteisessä konferenssissa Järki ja tunteet.

Yleisluennot: luentosali Janus, Minerva, Sirkkalan kampus, Kaivokatu 12, Kupittaaan rautatieaseman läheisyydessä

Työryhmät: Sirkkalan kampus, Kaivokatu 12, Minerva sekä Historicum

Kampus-kartta osoitteessa: <http://www3.utu.fi/kartta/>

Majoitus:

- Hotel Centro, <http://www.centrohotel.com/fi/>, jossa saa alennuksen mainitsemalla tulevana 1800-luvun tutkijoiden vuosikonferenssiin.
- Hotelli Tapulitalo, <http://www.tapulitalo.fi/>, joka sijaitsee aivan Sirkkalan naapurissa.

---

1800-talet kännetecknas av naturvetenskapernas och teknologins genombrott, men samtidigt var det även de mångskiftande känslornas sekel. Nätverket för 1800-talsstudier diskuterar temat i tvärvetenskapliga konferensen Förnuft och känslor.

Plenarföreläsningarna: Auditorium Janus, Sirkkala kampusområde, Brunngatan 12, i närheten av Kuppis tågstation

Sessionerna: Sirkkala campusområde, Brunngatan 12, byggnaderna Minerva och Historicum

Campuskartan: <http://www3.utu.fi/kartta/>

Inkvartering:

- Hotel Centro, <http://www.centrohotel.com/fi/>, man får rabatt då man nämner att man är på väg till årskonferensen.
- Hotell Tapulitalo, <http://www.tapulitalo.fi/>, ligger nära Sirkkala.

# OHJELMA / PROGRAM

Torstai / Torsdag 31.1.2013

10.00 - 12.00

---

## Avaus / öppning

Anne Ollila & Ann-Catrin Östman

## Yleisluennot / Plenarföreläsningar / Plenary lectures (Janus-Sali, Sirkkala)

Dr. Michael Sanders: *The politics of emotion in Chartism*

FT, dos. Anna Kuismin: *Sense and sensibility in the life writing of common people in 19th-century Finland*

12.00 - 13.00 Lounas / Lunch

13.00 - 14.30

## Rinnakkaiset sessiot / Parallella sessioner

---

1. Esoterian vuosikymmenet. Järjen ja tunteen dialogi uususkonnollisessa liikehdinnässä (Aikala, Historicum 2.krs)

**pj. Kirsi Tuohela**

Antti Harmainen: *Mies, tunteet ja moderni länsimainen esoterismi 1800-luvun lopulla*

Nina Kokkinen: *Tiedon rajoilla – okkulttuuri ja yliaistit vuosisadanvaihteen taiteessa*

Maarit Leskelä-Kärki: *Uskonnollinen etsintä järjen ja tunteen*

2. Travelling texts, emotions and performances (Virkkunen E104)

**pj. Sami Suodenjoki**

Anna Rajavuori: *Enthusiasm, pity and frustration in travel stories by socialist agitators*

Anne Heimo: *In Search of Sense and Sensibility under the Southern Cross*

Kirsti Salmi-Niklander: *Discussion on emotions and moral issues in a*

3. Tutkijat ja tutkimus (Mediatutkimuksen harjoitusteatteri E)

**pj. Johanna Vassholm**

Eva Ahl-Waris: *Topofiliaa muinaisjännöksillä – esimerkkejä Naantalista ja Kökarista*

Leena Valkeapää: *Pettymys ja haltioituminen. Emil Nervander Kölnin tuomiokirkossa vuonna 1864*

Päivi Maria Pihlaja: *Järjen vai tunteen kielellä. Revontulten*

*välisenä dialogina Helmi  
Krohnin ja Erkki  
Melartinin  
kirjeenvaihdossa 1900-  
luvun alussa*

*Tiina Mahlamäki:  
Antroposofia järjen ja  
tunteiden välisen  
ristiriidan ratkaisijana  
kirjailija Kersti  
Bergrothin 1920-luvun  
tuotannossa*

*Finnish-American  
immigrant community*

*tutkimuksesta ja sen  
kuvaamisesta 1800-  
luvulla*

---

## 14.30 - 15.00 Kahvi / Kaffe

---

### 15.00 - 16.30

#### Rinnakkaiset sessiot / Parallella sessioner

---

**4. Näyttelyt ja urbaani  
kulttuuri Euroopassa  
(Hovi V105)**

**pj. Laura Hollsten**

*Leila Koivunen:  
Suomalaisen muotoilun  
mallit ja itämaisyyden  
aalto*

*Heidi Hakkarainen: Järki  
ja tunteet wieniläisessä  
1800-luvun lopun  
populaarissa huumorissa*

**5. Uskonnon  
tunnemaisemissa  
(Mediatutkimuksen  
harjoitushuone E323)**

**pj. Kirsi Tuohela**

*Päivi Salmesvuori:  
Helena Konttisen  
taistelu järkeä vastaan*

*Eeva-Liisa Bastman: O  
mun kyhkyläinen!  
Virsi  
rakkauslyriikasta*

*Ringa Takanen:  
Uskonnollisia  
emootioita 1800-luvun  
jälkipuolen  
alttaritauluissa*

**6. Hoivaa ja hyötyä:  
lemmikki- ja  
tuotantoeläimet 1800-  
luvulla (Virkkunen  
E104)**

**pj. Ann-Catrin Östman**

*Katri Helminen: Nauta- ja  
ihmistuberkuloosin  
torjuntaa Suomessa 1800-  
luvun lopulla*

*Hilja Toivio:  
Rationalisoituva  
hevosjalostus autonomian  
ajan  
maataloushallinnossa*

*Mirja Mäntylä:  
Suurtilojen maidonmyynti  
Tampereella 1800-luvun  
lopussa ja 1900-luvun  
alussa*

*Ulla Ijäs: Englantilaisia  
rotukoiria ja puhuvia  
papukaijoja.  
Lemmikkieläimet 1800-  
luvun kauppiastaloudessa*

**16.30 - 18.00**

**Rinnakkaiset sessiot / Parallella sessioner**

---

**7. Maaseutuyhteisö  
ja tunteet (Hovi  
V105)**

**pj. Ann-Catrin  
Östman**

Kirsi Keravuori:  
*Rakkaus, velvollisuus,  
syyllisyys .Tunteet  
äidin ja pojan  
välisessä  
kirjeenvaihdossa*

Pasi Saarimäki:  
*Naimattomien miesten  
rakkauden ilmaiset  
1800-luvun lopun  
suomalaisella  
maaseudulla*

Ritva Kylli:  
*"Hyödyllinen tupakki":  
järkevää kuluttamista  
Pohjois-Suomen  
kauppapuodeissa*

**8. Viha, aggressio ja  
agitaatio  
(Mediatutkimuksen  
harjoitushuone E323)**

**pj. Kirsti Salmi-  
Niklander**

Marja Vuorinen:  
*Poliittinen aggressio  
edistyksen kantajana*

Anu Salmela: *Tunteen  
tappamat. Tunteiden  
järkkyminen ja naisen  
itsemurha 1800-luvun  
jälkipuolen Suomessa*

**9. Tunteet ja  
romanttinen  
mielikuvitus (Virkkunen  
E104)**

**pj. Anne Ollila**

Asko Nivala: *Romanttinen  
mielikuvitus ihmisen  
sisäisenä luonnonvoimana*

Jukka Sarjala:  
*Aistimellisuus tuottavana  
kykynä -  
varhaisromantiikan  
näkökulma*

Kristina Ranki:  
*Suomalaisen eurofilian  
muodot 1800-luvulla*

**Perjantai / Fredag 1.2.2013**

**10.00 - 12.00**

---

**Plenarföreläsningar / Plenaariesitelmiä**  
(Janus-Sali, Sirkkala)

Prof. Nils Erik Villstrand: *Återföreningslängtan och revanschism i 1800-talets Norden*

Prof. Taina Syrjämaa: *Aistittu edistys. Elämyksellisyyden ja tieteellisyyden yhteenkietoutuminen näyttelymediassa*

**12.00 - 13.00 Lounas/ Lunch**

---

**13.00 - 14.30**

**Rinnakkaiset sessiot / Parallella sessioner**

---

**10. Järki ja tiede /  
Forskning och förnuft  
(Jäntere E121)**

**pj. Ann-Catrin Östman**

Johanna Vassholm: *Att skapa historia och att skapa av historien. A.I. Arwidssons (1791-1858) som historiker och i historiografin*

Heli Rantala: *J. V. Snellman ja historioitsijan mielikuvi*

Juhana Saarelainen: *Rationaalisuutta ja irrationaalisuutta 1800-luvulla*

**11. Valokuvaus ja omakuvat  
julkisten ja yksityisten  
tunteiden ilmaisijana (Litzen  
E117)**

**pj. Kirsi Keravuori**

Anne Ollila: *Pelkoa ja ihailua 1860-luvun Suomessa*

Annika Landmann: *"That which lies innermost - passion - is what I would like to reveal" - Fear, Lust and Delight in Helene Schjerfbeck's Self-portraits*

Virpi Mäkinen: *1800- ja 1900-luvun vaihteen harrastajavalokuvaajien perhekuvat sosiaalisten suhteiden ja tunteiden ilmaisukeinona*

**12. Vastuuta ja  
velvollisuuksia /  
Ansvar och plikter  
(E123)**

**pj. Heidi  
Grönstrand**

Petri Paju: *Uhkapelurista kauppiaksi: kreivi Carl Robert Mannerheim ja teollistajan herättämät tunteet*

Irene Ylönen: *Yksinäisyys ja sen pelko. Hetkiä aatelisnaisen elämästä 1800- ja 1900-luvun vaihteen Suomessa*

Julia Dahlberg: *Plikten och individen. Etik och personlig utveckling vid sekelskiftet 1900*

**14.30 - 15.00**

**Kahvi / Kaffe**

---

**15.00 - 15.30**  
**Loppukeskustelu: Seuraavan konferenssin aihe ja järjestäjät**  
**Slutdiskussion: Följande konferensen (Litzen E117)**

---

Järjestäjät/Organisatörerna: Historian, kulttuurin ja taiteen tutkimuksen laitos, Turun yliopisto; Åbo Akademi; *Between voice and paper. Authorial and narrative strategies in oral-literary traditions* (Kirsti Salmi- Niklanderin Suomen Akatemian rahoittama projekti) ÅA, *Hauraat subjektit: Lapsuus suomalaisessa kirjallisuudessa ja lääketieteessä 1850-2000-luvuilla* (Päivi Lappalaisen Suomen Akatemian rahoittama projekti) Suomalaisen kirjallisuuden Seura, Topelius-seura/Topeliussällskapet